

JO VULL SER ... FUSTER ARTESÀ

ENTREVISTA A SEBASTIÀ GALMÉS (MATXET), FUSTER

+ Pàgina de Jocs i Joguines. Taller de Sebastia Galmés.

▶ <https://www.facebook.com/jocsi.joguines>

COM VAS APRENDRE L'OFICI DE FUSTER? QUANT ANYS DUS TREBALLANT-HI?

Com s'aprenia fa uns anys. Hi havia la possibilitat d'estudiar a l'Industrial de fuster, però jo vaig optar per la mecànica. La fusta la vaig anar aprenent poc a poc. Quan entraves a un taller inicialment no feies pràcticament res més que granar i fer màquines netes. Procuraves aprendre alguna cosa perquè en posassin un en el teu lloc i a tu et deixassin fer altres feines més fines. Anaves pujant escalons així.

Ara tenc quaranta-sis anys i vaig començar als setze. Són trenta anys.

COM ÉS EL DIA A DIA D'UN FUSTER?

La meva feina és una mica particular perquè treballo tot-sol i faig feines al detall. En el món de la fusta hi ha les feines en sèrie on t'has de mirar al mínim detall per afinar sobre tot el

“Un fuster va aprenent dia a dia”

preu. Allò que comanda és el preu final, tractar de fer un producte el millor possible però amb el menor preu. Això vol dir que tot és a base de maquinària i poca cosa a mà. Pràcticament un operari vetla la màquina perquè no s'aturi o destrempi.

La meva feina al detall és molt diferent. Ve una persona amb una idea d'allò que vol. Et demana consell del tipus de llenya amb la que ho feria. Li fas una mica de dibuix o esbós, li prepares un pressupost, i si li va bé ho vas fent. És més una feina del dia a dia. És diferent.

▲ Al final de l'entrevista, els reporters (Camila, LLuc i Antònia) es fotografiaren amb l'entrevistat.

QUÈ ÉS ALLÒ QUE MÉS T'AGRADA DE LA TASCA DE FUSTER?
I ALLÒ QUE MENYS?

La creativitat. Fins que vaig tenir trenta anys treballava a un taller on hi havia 26 operaris i només produïem cadires, balancins i mobiliari. Produïem una barbaritat. Jo estava a la secció de muntatge, érem dos grups de muntatge de quatre operaris cadascun. Setmanalment entregaven 500 cadires. Jo me'n vaig anar perquè feia les cames del darrera de les cadires, feia mil cames, i em passava dos dies i mig fent el mateix. Jo cercava una feina més creativa, fent feines totalment diferents, amb un altre tipus de llenya o material, on tu fas el disseny... La creativitat és allò que em dona un poc d'ànim per seguir.

Allò que m'agrada menys és fer feina tot-sol. Perquè amb el pas del temps tot cau damunt

“A Manacor hem perdut uns grans coneixements en el món de la fusta”

tu, t'has de vendre, has de dur els comptes, has de dibuixar, fer sa feina ... De jove tens molta il·lusió en els inicis, però mantenir la il·lusió et costa perquè hi ha moments difícils. Fent feina tot-sol, has de dur els problemes a ca teva, sense tenir un soci o company amb qui compartir els problemes o donar-te una empenta.

HA CANVIAT MOLT EL MÓN DE LA FUSTA DES DE QUE VAS COMENÇAR FINS ARA? EN QUÈ?

Sí, molt. Tots aquells tallers que fan feina en remesa s'han mecanitzat una barbaritat. Igual que en tot ha entrat l'electrònica. Ara a un ordinador li dones un dibuix i la màquina pràc-

ticament et fa gairebé tot el moble. Quan abans moltes coses les havies de fer manualment. Una altra cosa que també ha canviat i afecta al sistema de muntatge és la química. Avui dia la química ha millorat tant que et permet aferrar qualsevol cosa en qualsevol part en molt poc temps.

QUINS SÓN DES DEL TEU PUNT DE VISTA ELS PROBLEMES DEL SECTOR DE LA FUSTA ACTUALMENT?

Des del meu punt de vista a Manacor hi havia una gran indústria de la fusta i te puc assegurar que pel carrer hi ha uns grans sabers de fusters que s'han perdut. Uns coneixements del món de la fusta de gent major, ja jubilats, que no s'han transmès a la meva generació. Això ho hem perdut, aquí hi havia una cultura de la fusta increïble que s'ha perdut. Però hi ha altres causes. Tal vegada el sector de la fusta no es va saber modernitzar quan era hora. També la meva generació va anar a cercar un diners fàcils a vorera de mar, en el sector turístic, sense complicar-se amb els tallers dels seus pares.

No només hi ha una causa, n'hi ha moltes. Però fa un temps tota Mallorca venia a Manacor els dissabtes capvespre a comprar un moble bo: un menjador, un quarto, ... Les tendes tenien obert els dissabtes capvespre perquè la gent venia a comprar mobles a Manacor. Ara la majoria de mobles es duen de València i aquí es fa qualque moblet.

EN AQUESTS MOMENTS DE CRISI ECONÒMICA, ES POT VIURE DE L'OFICI DE FUSTER?

Sí. Jo hi visc. Se pot viure però t'has de modernitzar, baixar els preus, mirar de no gastar tant. T'estrenys una mica el cinturó igual que una família normal. El meu cas, treballant tot-sol, és diferent. Si un mes guanyo menys o poca

ENTREVISTA

PER QUÈ VAS TRIAR SER FUSTER?

Quan tenia 16 anys els capvespres anava a l'Industrial a estudiar de mecànic, i els dematins mon pare em va posar a fer feina de fuster. Inicialment a jo m'agradava més el món de la mecànica, però la fusta em va començar a agradar més i més amb el pas dels anys. En acabar el servei militar vaig seguir fent de fuster perquè no vaig trobar feina de mecànic. I ja m'hi vaig dedicar professionalment fins ara.

QUINES QUALITATS HA DE TENIR UNA PERSONA PER A SER UN BON FUSTER?

Per ser bon fuster és com tota la resta de feines on treballes amb les mans. És tenir un poc de gust en allò que fas i anar aprenent dia a dia. Ser fuster no té cap secret. Igual que el ferrer, o el picapedrer són un tipus de feines que si hi poses una miqueta de gust i ganes per aprendre no tenen cap secret. Un podrà ser més finet que un altre, evidentment com en totes les professions.

▲ Sebastià Galmés ens mostra un cotxe fórmula 1 realitzat en fusta de forma artesanal.

cosa més no passa res. Però si per a mi treballa una persona llavors a final de mes li he de donar allò que li toca. Si en lloc de tenir una persona, en tenc 10 la cosa es complica. Suposo que quan hi ha tallers que treuen gent a fora és perquè la cosa està complicada i sovint no és suficient.

QUINS TIPUS DE PRODUCTES O FEINES REALITZES EN EL TEU TALLER?

Realitzo feines molt variades. Sovint ve un client a cercar un moble a mida que no ha trobat en altres tendes. Però també qualsevol feina que surt. Ara per exemple estic muntant les portes que un client ha comprat a un taller i necessita d'un fuster que les munti. A vegades faig mobles per a mostradors de tendes, escoles ... Són feines concretes que requereixen d'unes mides determinades.

QUIN ÉS EL PERFIL DEL CLIENT MÉS HABITUAL QUE COMPRA O ENCARREGA FEINES EN EL TEU TALLER?

Normalment són persones o clients individuals. El mateix client que ve aquí també va a IKEA. Si allà no troba un moble perquè necessita alguna cosa més concreta vendrà a fusters com jo. Però també treballo per escoles. L'antic fuster del col·legi Sant Francesc es va jubilar i ara allà hi faig diferents feines com: corregir una pissarra que cau, una porta que frega, fer un escopidor per una porta, ... També he treballat per al Museu de Manacor, però això abans de les retallades.

QUINS SÓN ELS MATERIALS MÉS UTILITZATS EN ELS TEUS TREBALLS?

Normalment fusta, material noble, de la llenya que em demani el client, depenent si el producte és per a interior o exterior. També taulers folrats de xapa de llenya.

AMB QUINA FUSTA T'AGRADA MÉS TREBALLAR? PER QUÈ?

Tal volta la fusta de faig perquè és una fusta bona de maniobrar, aferrar, li pots fer qualsevol motlura, no té grops, no fa llenques i no s'espenya, no es mou a diferència d'altres com la teca, ...

D'ON PROVÉ LA FUSTA QUE UTILITZES EN ELS TEUS TREBALLS?

Crec que els taulers provenen de la Península. Les llenyes de roure, noguers provenen dels Estats Units, cosa que ho ha encarat molt pels costos de transport. El faig venia de Iugoslàvia, però amb la guerra dels Balcans hi havia molta metralla dins els arbres, i quan arribava a les serradores les espenyava. Ara prové de França, no és tan bo però no té la metralla que feia malbé les serres. La fusta d'abet i el pi nord es

“Sempre treballo amb fusta amb la certificació FSC.”

sembren, el sapi ve del nord d'Europa. Hi ha diferents magatzems com el cas de Cofarema que et serveixen la llenya. Tot allò que puc dur d'Europa ho duc d'Europa i tot ho compro certificat FSC (Forest Stewardship Council), cosa que assegura la tala controlada dels arbres per part del govern, i la posterior repoblació.

QUINES SÓN LES EINES QUE MÉS UTILITZES EN EL TEU TREBALL?

El martell, la massa, el puntacorrent i les tenalles són les eines fonamentals quan treballo dins el taller. Quan treballo fora el tornavís elèctric, això és el millor invent per als fusters després de la roda. Dins el taller també utilitzo diferents màquines: una combinada, una màquina de passar gruix, la serra de cinta sense fi, i la tupí, ...

QUÈ OPINES DE L'ÚS DE MAQUINÀRIA ALS GRANS TALLERS DE MOBLES EN LLOC DE TREBALLADORS?

Jo vaig deixar de treballar en un gran taller perquè m'agradava participar de la feina, i la feina que feia era cada dia més mecanitzada. Però per altra banda és necessari perquè la gent quan va a comprar una cadira demana el seu preu no com ha estat feta, a mà o a màquina. Per poder ser competitius hi ha d'haver més màquines que homes. Si comanden els números hi ha d'haver maquinària. És una lastima però és així.

QUINES SÓN LES PASSES GENERALS A SEGUIR EN LA REALITZACIÓ D'UN PRODUCTE DE FUSTA?

Avui dia, com que tot s'ha modernitzat, sovint el client m'envia el dibuix o la foto del moble que vol a través del telèfon mòbil. Cosa que és d'agrair perquè descriu molt bé les idees i allò que realment vol el client. A partir d'aquest faig el disseny, pens la millor manera de fer-lo, calcul el pressupost. Si el client està conforme ja començaria la tasca. A partir de cada peça, li faria les cares ben planes i a escaire. Després si li podem fer forats, dur-ho a fregar i a muntar.

QUIN TIPUS DE JOCS I JOGUINES CONSTRUEIXES I PODEN ADQUIRIR-SE AL TEU ESTABLIMENT?

Jocs i joguines molt diversos: baldufes, jocs de bolles, cuinetes, llits, camions, trens, ...

CREUS QUE LES JOGUINES D'ARA SÓN MILLORS O PITJORS QUE LES D'ABANS? PER QUÈ?

Iguals. Crec que un al·lot ha d'emprar les joguines d'ara i les d'abans. Ha de saber jugar amb una consola de videojocs i també amb una baldufa. Són coses molts compatibles. De fet, una es juga a dins ca teva i s'altra al carrer.

EN QUÈ T'INSPIRES PER A CONSTRUIR UNA JOGUINA?

Buff! Les primeres cinquanta varen ser fàcils. Després ja es va fer complicat. Ara fa dos anys que no disseny noves joguines, sinó que faig més estris de cuina perquè té més vendes i possibles sortides a fires. I ara el tema de les joguines el tenc aturat. Moltes vegades canvies el disseny d'una mateixa joguina quan acab una remesa. Canvies la forma d'un camió o cotxet, hi ho faig diferent de com ho feia abans. Quan els meus al·lots eren petits, els deixava jugar amb les meves joguines. Un al·lot treu un rendiment i ús molt major que un adult de les joguines.

“Un al·lot ha d'emprar joguines d'ara i d'abans. Són totalment compatibles.”

▲ Mostra dels treballs d'en Sebastià a una fira d'artesans.

COM DONES A CONÈIXER ELS TEUS PRODUCTES? UTILITZES LES NOVES TECNOLOGIES? QUINES?

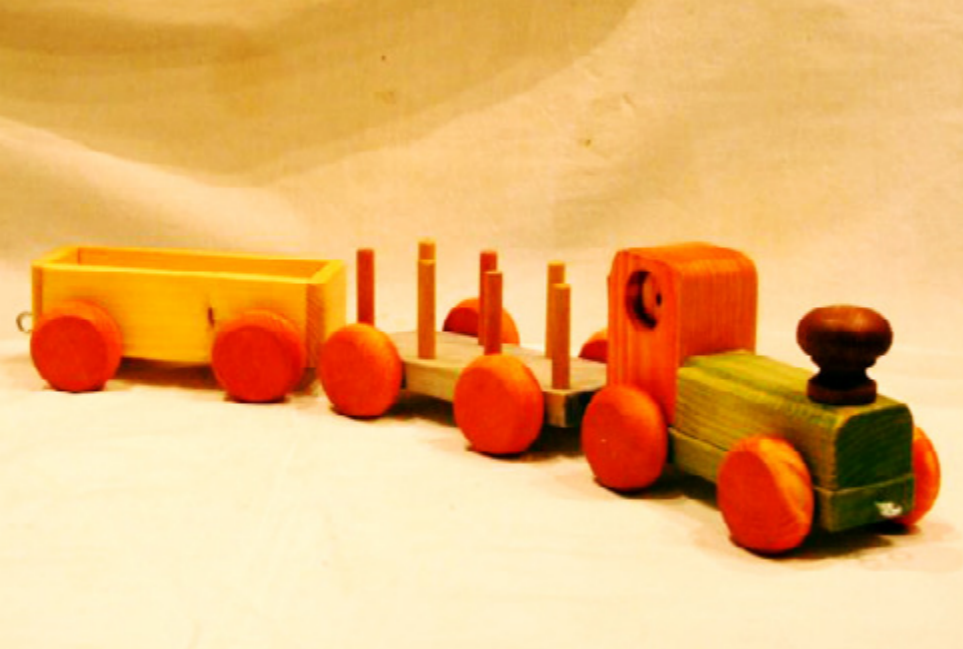
Som poc de fer propaganda. Vaig fer un Facebook del taller, però sobre tot el que m'ha donat més resultats va ser participar a fires. Encara que em faci una peresa increïble. Però vaig deixar d'anar a les fires i la gent em demanava si havia tancat el taller.

SÓN LES FIRES UNA BONA OPORTUNITAT DE MOSTRAR ALLÒ QUE FAS? HAS PARTICIPAT EN ALGUNA FIRA? QUINA?

Sí, segur. He participat a pràcticament totes les fires de Mallorca. Fins i tot, quan començava i costava arrancar el taller vaig anar a fires de la Península. Me'n vaig anar allà amb sa furgoneta i hi dormia a dins. Quan comences t'aferres a qualsevol cosa. Un dels objectius que em vaig fixar en obrir el taller va ser aconseguir la carta de mestre artesà. Això no vol dir que siguis millor que un altre. Però tenir la carta de mestre artesà t'obri les portes de certes fires o et dona certs privilegis en determinades fires. Algunes fires tenen apartats dedicats als oficis i mestres artesans.

QUÈ OPINES SOBRE EL FET QUE MANACOR FOS UN REFERENT A L'ILLA EN EL SECTOR DE LA FUSTERIA I ARA DE CADA COP MÉS HI HA MENYS TALLERS I PROFESSIONALS DE LA FUSTA?

Me sap greu perquè és una feina que estim, una professió que m'agrada. Crec que hi ha una gran quantitat de sabers que es passen per dins Manacor i que no els hem sabut aprofitar la meva generació o la següent. Mobles n'hem de

comprar igual ara que abans. Ara la mentalitat és diferent: t'estimes més comprar un moble més barat encara que te duri menys. Abans compraves un moble i bravejaves que aquell moble tenia 25 anys. La gent quan es casava comprava un quarto o un menjador per a tota la vida.

PER QUÈ CREUS QUE AIXÒ HA PASSAT?

És difícil d'analitzar. Els tallers com es duïen durant la generació dels nostres pares, eren tallers d'un, dos o tres operaris, que havien de pegar un bot de qualitat, de maquinària, per posar-se al dia. Això implicava una inversió molt forta. Crec que hi ha hagut una generació que no s'ha volgut complicar la vida. Ja sigui perquè al sector turístic els diners eren més fàcils. Però això no només afecta als fusters. Quan vos he contat que muntaven cinc-centes cadires a la setmana, això volia dir que qualcú les havia d'entapissar, qualcú les havia de transportar, qualcú les havia d'envernissar, ... això era molta de feina per molta de gent. No només era el sector de la fusta sinó també tots els que l'envoltaven, com la ferreteria per acabar de muntar els mobles.

S'HA DE MODERNITZAR EL FUSTER D'AVUI PER A PRODUIR NOUS PRODUCTES, EMPRANT NOVES TÈCNiques I MATERIALS?

Hi pot haver un número reduït de tallers que poden treballar al detall com a artesans, però sense aspirar a fer-se rics o guanyar massa. Per dir-ho d'alguna manera, l'artesania no és un valor afegit al preu. Indubtablement si vols tirar endavant t'has de modernitzar. I això crec que és una cosa bona.

TORNARÀ A SER LA CIUTAT DE MANACOR UN REFERENT EN EL MÓN DEL MOBLE?

Crec que és molt difícil. Tan de bo m'equivoqui, però la inversió que s'hauria de fer ara no només és de maquinària sinó també de coneixements i d'obrir mercats. Tenim el gran problema que tot ens ve de fora. S'ha de pagar un vaixell per dur els productes fins a Palma i després un camió per dur-ho fins a Manacor. I el mateix de tornada si volem vendre els mobles fora.

“Pareix que avui dia costa dignificar la feina que es fa a mà. Per jo, ser fuster, és una feina ben digna.”

“Les Matemàtiques són l'assignatura més útil per a un fuster.”

QUÈ OPINES DE LA QUALITAT DELS PRODUCTES VENUTS A TENDES MAJORISTES COM IKEA?

M'agraden les idees d'IKEA, però no com estan fetes les coses. Perquè m'agrada més un encaix de fusta que un encaix amb grampons. El seu sistema de muntatge té coses que desitjar. M'agrada el seu concepte global. Et venen un moble sense muntar a un preu molt econòmic. Però el muntatge val diners.

QUIN CONSELL LI DONARIES A UN JOVE QUE TÉ LA IDEA DE TREBALLAR COM A FUSTER?

Que tengui gust per la feina. És una feina molt senzilla. Evidentment per fer coses més complexes com restaurar un canterano del segle XIV llavors això ja és més complicat.

QUINES ASSIGNATURES CREUS QUE RESULTEN MÉS ÚTILS PER A L'OFICI DE FUSTER?

Una de les assignatures més útils són les Matemàtiques, per ventura la primera, perquè allò que primer has de fer és aprendre a calcular per a calcular un pressupost. I a més, si coneixes algunes fórmules tot resulta més senzill, i és més ràpid fer un disseny. Per descomptat, les llengües són molt importants per a comunicar-te amb els clients o escriure una instància al Consell o Govern per anar a una fira, entre altres exemples. També les ciències o química, per exemple en el cas de la restauració, per tal de conèixer els components químics adequats per afegir, aferrar o desferrar, ...

CREUS QUE ELS CENTRES EDUCATIUS DE MANACOR HAURIEN DE RECUPERAR EL CICLE DE FP D'AUXILIAR EN TREBALLS DE FUSTERIA I MUNTATGE DE MOBLES QUE ES DONAVA ABANS A L'INSTITUT DE NA CAMEL-LA?

Tal vegada seria la primera passa perquè es tornàs a incentivar el món de la fusta. Desconec perquè ho van llevar, supòs perquè no hi havia demanda. Personalment crec que no tots podem viure de vendre finques, mòbils o fer una carrera. Pareix que avui dia costa dignificar la feina que es fa a mà. Per jo és una feina ben digna. Possiblement ara mateix falten fusters, i altres professionals que treballen amb les mans.

+ Pots llegir la resta de l'entrevista completa fent clic a:
<http://wp.me/p1PusD-1rA>